

Høgskolen i Telemark

Fakultet for allmennvitenskaplege fag

SLUTTEKSAMEN

Emnekode:	3524
Emnenamn:	Examen Philosophicum
Studiepoeng for emnet:	10
Omfang av denne eksamenen i % av heile emnet:	60%
Eksamensdato:	7. mai 2012
Eksamensstad:	Paris
Lengde/tidsrom:	3 timer (kl 12.00 – 15.00)
Målform:	Bokmål og nynorsk
Ant. sider inkl. framside	4 sider
Tillatne hjelpemiddel:	Ingen
Merknader:	Berre ei av de to oppgitte oppgåvene skal veljast
Ant. vedlegg:	Ingen

Eksamensresultat finn du etter sensurfall ved å logge deg inn med brukarnamn og passord på StudentWeb (hit.no)

BOKMÅL:

Enten:

Den skeptiske utfordring.

I dialogen *Theaitetos* (ca. år 400 fvt.) formulerer Platon det som er blitt stående som "den tradisjonelle definisjonen av kunnskap". For at vi skal kunne betrakte noe som kunnskap må tre betingelser oppfylles:

Vi må *anta* at en påstand er sann.

Det vi antar *må være* sant.

Vi må ha *gode grunner* for det vi antar.

En skeptiker vil betvile at det virkelig er mulig å ha tilstrekkelig gode grunner for våre antakelser og således for vår kunnskap.

Gjør rede for hvordan på den ene side rasjonalisten René Descartes og på den andre side empiristen David Hume svarer på denne skeptiske utfordringen. Hvilken rolle mener de to filosofene henholdsvis fornuft og sanseerfaring må spille i begrunnelsen av kunnskap?

Eller:

Det kategoriske imperativ

Syriske demonstranter startet kampen for demokrati mars 2011 etter inspirasjon fra opprørene i bla. Tunisia, Egypt og Libya.

I følge presidenten i FNs hovedforsamling, Nassir Abdulaziz al-Nasser, er nå flere enn 8.000 mennesker drept og 30.000 mennesker er flyktet fra landet. Amnesty International dokumenterer omfattende og systematiske brudd på menneskerettighetene som bruk av tortur, vilkårlige henrettelser og kollektiv avstraffelse av sivile. Som spesialutsending for FN og Den arabiske liga møtte Kofi Annan Syrias president for å bidra til en fredelig løsning på konflikten i Syria. Målet er å få stanset angrepene mot sivilbefolkningen og sikre humanitær hjelp i kampsonene.

President Bashar al-Assad på sin side hevder at det ikke handler om fredelige protester, men om en trussel mot Syria fra ytre krefter, bla ekstreme islamister. Han sier at det er «umulig å lykkes med en politisk løsning så lenge terrorgrupper sprer frykt og kaos» i landet. Han støttes av Kina og Russland.

Basert på fakta slik det presenteres her ville kanskje en utilitarist kunne argumentere for at å slå ned på politisk opposisjon med alle mulige midler er legitimt fordi det på sikt vil gi mest mulig nytte eller lykke til flest mulige.

Oppgaven din består i å besvare følgende: På hvilken måte vil du ved hjelp av argumenter vi finner hos Kant kunne tilbakevise en slik utilitaristisk posisjon? Forsøk å starte besvarelsen din med utgangspunkt i påstanden: "Mennesket er i moralsk forstand et fritt vesen med fri vilje".

Kommenter til slutt helt kort om pliktetikken til Kant muligens også kan brukes til å forsvare den syriske presidentens handlinger.

(NB Det spørres i oppgaven på ingen måte etter en utdypende redegjørelse for situasjonen i Syria!)

NYNORSK

Enten:

Den skeptiske utfordringa.

I dialogen *Theaitetos* (ca. år 400 fvt.) formulerer Platon det som er blitt ståande som "den tradisjonelle definisjonen av kunnskap". For at vi skal kunne betrakte noko som kunnskap må tre krav oppfyllas:

Vi må *anta* at ein påstand er sann.

Det vi antar *må vere* sant.

Vi må ha *gode grunner* for det vi antar.

Ein skeptikar vil tvile på at det verkeleg er mogleg å ha tilstrekkeleg gode grunner for våre antakelsar og såleis for vår kunnskap.

Gjer greie for korleis på den eine sida rasjonalisten René Descartes og på den andre sida empiristen David Hume svarer på denne skeptiske utfordringa. Kva rolle meiner dei to filosofane høvesvis fornuft og sanseerfaring må spille i grunngjevinga av kunnskap?

Eller:

Det kategoriske imperativ

Syriske demonstrantar starta kampen for demokrati mars 2011 etter inspirasjon frå opprøra i mellom anna Tunisia, Egypt og Libya.

I følgje presidenten i FNs hovudforsamling, Nassir Abdulaziz al-Nasser, er nå fleire enn 8.000 menneskjer drepne og 30.000 menneskjer er flykta frå landet. Amnesty International dokumenterer omfattande og systematiske brot på menneskerettane som bruk av tortur, vilkårlige avrettingar og kollektiv avstraffing av sivile. Som spesialutsending for FN og Den arabiske liga møtte Kofi Annan Syrias president for å bidra til ei fredelig løysing på konflikten i Syria. Målet er å få stansa angrepa mot sivilbefolkninga og sikre humanitær hjelp i kampsonene.

President Bashar al-Assad på sin side hevder at det ikkje handlar om fredelige protester, men om ein trussel mot Syria frå ytre krefter, bla ekstreme islamistar. Han seier at det er «umulig å lykkes med en politisk løysning så lenge terrorgrupper spreier frykt og kaos» i landet. Han støttes av Kina og Russland.

Basert på fakta slik det blir presentert her ville kanskje ein utilitarist kunne argumentere for at å slå ned på politisk opposisjon med alle moglege midlar er legitimt fordi det på sikt vil gi mest mulig nytte eller lykke til flest mulige.

Oppgåva di er å svare på følgjande: På kva måte vil du ved hjelp av argumenter vi finner hos Kant kunne tilbakevise ein slik utilitaristisk posisjon? Forsøk å starte svaret ditt med utgangspunkt i påstanden: "Mennesket er i moralsk forstand et fritt vesen med fri vilje".

Kommenter til slutt heilt kort om pliktetikken til Kant mogligvis også kan brukast til å forsvare den syriske presidenten sine handlingar.

(NB Det bes i oppgåva på ingen måte om ei utdjupande utgreiing om situasjonen i Syria!)